

UUS AJASTU ÕPETAMISES

Uue õppeaasta eel rõõmustab Koolibri 1. klassi õpetajaid uudsete e-materjalidega. Meil on valminud PowerPointi 2010 esitlusprogrammi abil koostatud eAabits ja eLoodusõpetus 1.1. Kavas on selle mudeli järgi välja töötatud materjale välja anda terve I kooliastme eesti keele, loodusõpetuse ja inimeseõpetuse õppekirjanduse toeks, vastavalt uuendatud õppekirjanduse ilmumise tempole. Ka vene õppekeele koolid saavad samasugused materjalid, millest loodusõpetus 1.1 on juba ilmunud. PowerPointi valisime seetõttu, et see on Microsoft Office'i osana kõikides arvutites olemas, sel on olemas tasuta vaatamisprogramm PowerPoint Viewer (on ka plaadi peal kaasas) ning seda on lihtne käsitseda. PowerPointi esitlust saab näidata nii projektori abil seinale, arvutiga ühendatud televiisorist kui ka SmartBoardil.

eAABITS

eAabits on jagatud 15 õppenädalaks. Iga õppenädala esimesel slaidil on antud aabitsa lehepaarid, mida selles õppenädalas käsitletakse. Lehepaarile klõpsates avaneb vastav paarislehekülge aabitsast. Õpiku paarislehekülgede sisu on suurelt õpilaste ees, võimaldades lastel hõlpsalt õppetöös järke pidada. Aabitsa lehelt on võimalik edasi liikuda parasjagu käsitletava tähe kaardile ja pildil olevale sõnakaardile. Esmakordsel esinemisel ka liitsõna ja tekstipõhise küsimuse slaidile. Ala aktiivsust näitab noole muutumine käeks. Aabitsa iga paarislehekülje juures on toodud viited seotud töövihiku harjutustele. Töövihiku harjutused on igaüks eraldi slaidil. Klõpsates vastusekastil või -alal

TELLIMISINFO		
6249 eAabits	6252 eLoodusõpetus 1.1	6255 э-Природоведение 1.1
ILMUNUD!	ILMUNUD!	ILMUB 12. SEPTEMBRIL!
9.80 €	9.80 €	9.80 €
6326 eIN 2	6254 eLoodusõpetus 1.2	6257 э-Природоведение 1.2
ILMUB OKTOOBRI!	ILMUB NOVEMBRIS!	ILMUB NOVEMBRIS!
9.80 €	9.80 €	9.80 €
Ootame tagasisidet e-materjalide kasutajatelt e-posti aadressile kadri.haljamaa@koolibri.ee		

avaneb ülesande vastus. Täidetud on ka alaülesanded. Suuliste ja loominguist lähenemist nõudvate ülesan-

nete vastuseid ei ole antud, et õpetaja ei hakkaks pidama seda ainuvõimalikuks vastuseks. Alates 9. õppenäda-

last on töövihiku harjutuse juurest võimalik edasi liikuda kirjavihiku vastava tähe leheküljele. Kirjavihiku

lehed ei ole täidetud, kuid neid võib SmartBoardi olemasolul kutsuda tahvli ette täitma õpilase. Kui aabitsa või töövihiku lehekülge nõuab mõne seni CD-l olnud pala kuulamist, siis ka helifailid on integreeritud esitlusesse. Kõlariikoonil klõpsates saab helifaili mängima panna, hiljem tööribal hõlpsasti katkestada või lõpetada.

Aabitsa paarisleheküljelt avaslaidi sisukorda saab liikuda slaidi all vasakus nurgas asuva noolega, töövihiku ja kirjavihiku lehelt „tagasi“-nupuga. Esitluse slaidid on lukustatud, see hoiab ära vale klõpsu tegemisel järgmisele slaidile liikumise. Kui soovite kasutada pliatsifunktsiooni ja teil on arvutis olemas programm PowerPoint 2010, siis saate slaidid vabastada, liikudes Slaidiseanss → Koosta slaidiseanss → Kõneleja ettekandeks.

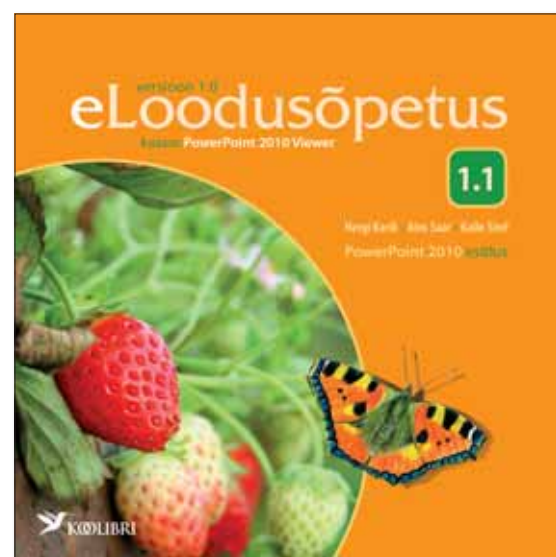
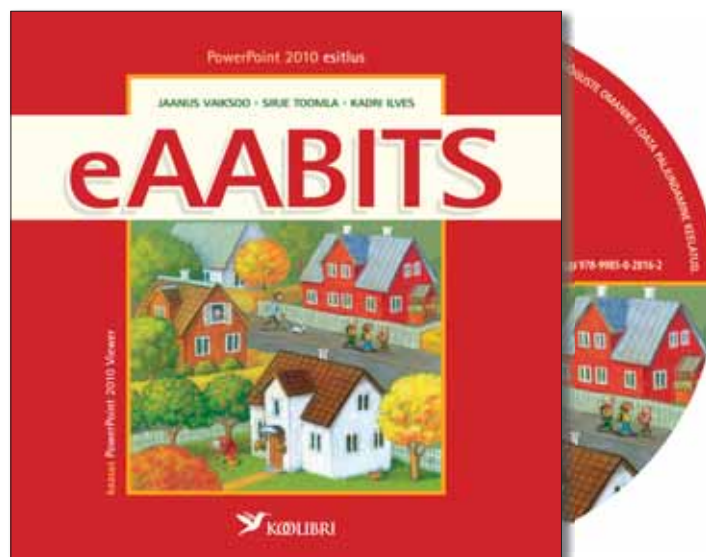
ÜLEVADE eLOODUSÕPETUSE 1.1 ESITLUSEST

I klassi loodusõpetuse tööraamatu 1. osa on saanud endale suurepärase täienduse eLoodusõpetus 1.1 näol. Sellel CD-l on kogu tööraamatu materjal koos vastustega ning lisamaterjale tundide mitmekesisemaks ja ühtlustatumaks läbiviimiseks. Kogu esitlust saab projektoriga klassi seinale näidata. PowerPoint esitlus võimaldab õppematerjali näitlikustada, vastuseid kontrollida ja teadmisi kinnistada, lisamaterjalide abiga õpitavat huvitavamalt käsitleda ning põhjalikumaid teadmisi omandada.

See on abimaterjal ühtaegu nii õpilastele kui ka õpetajale, sest ühendab endas interaktiivset õppematerjali õpilasele ja samas hõlpsasti kättesaadavaid pildimaterjale, ülesannete vastuseid ja lisasid õpetaja tarvis. Seega täidab eLoodusõpetus osaliselt õpetajaraamatu eesmärke ja lihtsustab õpetaja tööd märgatavalt. eLoodusõpetuse kasutamine peaks algama esimese slaidiga, kus on sisukorra lõpus SPIKKER. Viimase all leiab esitluses kasutatavate sümbolite loetelu ja nende tähendused (tagasi sisukorda; eelmisele lehele; värvitud pilt; helitaust; klõpsatav ala; liikuv vastus, peidetud vastus). Kui neid teada, siis on esitluse kasutamine tunnis imelihtne.

Tunni professionaalse läbiviimise ning esitluse eksimatu kasutamise eesmärgil on PowerPointi esitluse eelnev läbitöötamine õpetaja poolt niisama oluline, kui tööplaani koostamine või teiste õppematerjalidega tutvumine.

Hea on esitluse puhul see, et kogu tööraamatus käsitletavat pildimaterjali saab näidata suuremalt ning kõigile korruga. Nii saab materjali käsitleda põhjalikumalt, uue vaatenurga

alt või laiema nähtav pinnal saab olulisi kohti näidata kaardikepiga. Nii mõistavad õpilased õpetatavat paremini. Seega saab tööd piltidega teha oluliselt tõhusamalt ja arutelud on konstruktiivsemad, sest kõik õpilased näevad suurelt pildilt vajalikke nüansse ning omandavad õpitava üheselt ja õigesti.

Ka pilte ja ülesandeid, mis tuleb õpilastel lõpuni värvida (nt teema „Algab kool“), saab suuremalt kõigile näidata. Nii saab tulemust ühiselt kontrollida, pildil leiduva üle arutleda ning vajadusel osutada olulisele.

Suur on lisafotode väärtus. Et suurem osa tööraamatu pilte on joonistatud kunstniku poolt, siis presentatsioonil on õpitavate kodu-, metsloomade, lindude, puude jne pildid tähistatud väljaga, millel klõpsates avanevad täiendavad fotod konkreetse looma/taime kohta. Ka on mitmete teemade puhul lisatud il-

lustratsioonid lisafotode näol (nt fotod puudest erineval aastaajal, nende koorest, lehtedest, seemnetest jne või fotomaterjal erinevatest lemmikloomadest, kellest ei ole tööraamatus juttu). Kõik lisafotod on väga hea kvaliteediga ning nendelegi lastele arusaadavad, kes mõnd asja/olendit veel oma silmaga näinud ei ole. Õpetaja on suuresti vabastatud näidis- ja lisamaterjali otsimise murest.

Väga suur väärtus on lisatud helitaustadel. Lisafotode kõlariikoonil klõpsates saab kuulda hääli. Nt kuldnoke peale klõpsates saab lisaks fotodele linnust, tema pesast jm kuulda ka kuldnoke häälitsemist. Helitausta ikoon on ka mõne teema juures. Nt õppekäiku „Maal“ illustreerib helitaust, mille järgi võib ennustada maal tehtavaid töid ja tegemisi jne. Helimaterjalide kuulamine toob õppeprotsessi meeldivat ning põnevat vaheldust, samas õpetlikke ning kuu-

lamisokuse ja tähelepanu treenivaid tegevusi.

eLoodusõpetus võimaldab tööraamatu kõiki ülesandeid kontrollida. Kui õpilane on lisalehtedelt löiganud välja pilte ning neid vastava ülesande juurde kleepinud (nt teema „Aias“) või lauale ladunud (nt teema „Kõige suurem, kõige väiksem, ühesuuresed“), siis PowerPointi esitlusega saab õpetaja liikuvatel vastustel ja peidetud vastustel klõpsates õigeid variante näidata. Kusjuures klõpsata saab paljudel juhtudel ka vastustel ühekaupa. See võimaldab ülesande lahendada frontaalse küsitluse teel ja kohe kontrollida – nii ei täida lapsed ülesannet iseseisvalt valesti ega pea muretsema parandamise pärast. Kui õpilane on pidanud kirjutama piltide juurde õige tähe (nt teema „Kerged ja rasked asjad“ K või R), täitma lünkasid (nt teema „Koduloomad“) või ühendama pildi õige variandiga (nt teema „Kodu-

loomad“), täitma tabeli (nt teema „Liikumine“) saab ka neid vastuseid kontrollida. See lihtsustab nii õpilase kui ka õpetaja vaeva ning säästab aega, mis kulub muidu vastuste kontrollimiseks suuliselt või tahvlile kirjutamiseks. Sellise kontrollimise positiivne külg on ka see, et muidu on õigete ja sobivate variantide ühendamisel keeruline vastuseid suuliselt kontrollida, aga nüüd on visuaalselt vajalik illustreeritud.

Ka on lisatud mõne teema juurde (nt „Algab kool“) täiendavaid aruteluküsimusi.

Nii nagu ka tööraamatu puhul, nii on ka presentatsiooni puhul üldjuhul korruga näha kaks kõrvuti lehekülge. Mõnd tööraamatu lehekülge (nt tööraamat lk 14, teema „Tööks vajalikud esemed“) on vajalik presentatsiooni puhul suuremal alal eksponeerida. Seda just materjali paremaks mõistmiseks ning ülesannete kontrollimiseks. Seega on mainitud teema puhul suurelt esitletud ainult üks lehekülge. Avatult on esitluse slaidid enamjaolt samasugused, nagu ka tööraamatu leheküljed. Ainuke erinevus seisneb selles, et arvutipresentatsioonile on lisatud ikoonid (vaata SPIKKER) ja väljad (nt VASTUS; VAATA; KONTROLLI; värvilised nupukesed jne). Lisafunktsioonid, fotod ja vastused avanevad alles siis, kui vastavatele ikoonidele vajutada.

KRISTIIINA ORGLA
Tallinna Nõmme Põhikooli
klassiõpetaja

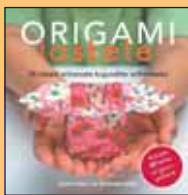

TOP 10

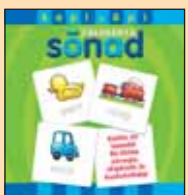
1

Minu suur
nukuraamat

2

Mari Ono ja
Roshin Ono
Origami lastele

3

Kopi ja õpi.
Jälgedeta sõnad

4

Pilvi Kula
Valmistume
kooliks.
Kirja eelharjutused

5

Origami. 12 võrratut
paberkujukest

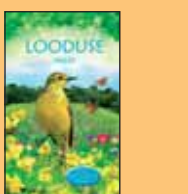
6

Indrek Kuuse
Värvimisraamat.
Maastikuautod

7

Mirita Uberti
Joonistame uljaid
mereröövleid

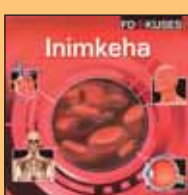
8

Looduse teejuht

9

Пиши и учишь.
Пишем слова

10

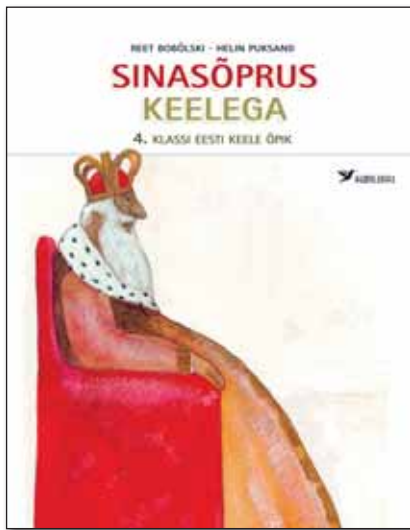
Inimkeha.
Fookuses

„SINASÕPRUS KEELEGA“ UUE ÕPPEKAVA TUULES MUUTUNUD

Meie esimene õpik „Sinaspõprus keelega“ on koolis olnud kasutusel juba 2005. aasta sügisest. On rõõmustav, et õpetajad on selle komplekti hästi omaks võtnud ning koolitustel tunnistanud, et nii neile kui õpilastele meeldib õpiku tekstivalik, töövihiku harjutusterohtus ning komplektile lisaks ilmunud toetav materjal (lugemisharjutustikud, etteütluste vihik, sõnamänguliste juttude kogumik). Uut õppekava silmas pidades oleme aga nüüd, 2011. aasta sügisest teinud komplektis palju muudatusi.

Esimene erinevus varasemate trükkidega, mis kasutajale kohe silma torkab, on muutunud formaat. See on eelmisest variandist suurem ning võimaldab tekstilist materjali senisest paremini esitada, samas laseb ka illustreeritud teksti juures paremini esile tõusta.

Et õpiku koostamisest ja esmailmumisest on möödunud juba aastaid, oli õpiku ümbertöötamisel loomulik ka see, et õpiku tekstivalik uuenes. Vahepealsetel aastatel on ilmunud nii palju väärt lastekir-

jandust, et soovisime ka selles osas õpikut kaasajastada. Nii on lisandunud katkendid Krstiina Kassi raamatust „Nõianeu Nõbinina“, Aino Periviku „Presidendilugudest“, Markus Saksatamme raamatust „Külaline Okidoki planeedilt“, mitmest Mihkel Ulmani raamatust jne. Varase-

mate suurtele teemadele (kodu ja perekond; minevik ja esivanemad; kool; headus jne) on lisandunud üks täiesti uus suur peatükk. 9. peatükk uuenenud õpikus räägib raamatute võlumaailmast ning selles on juttu raamatutest ja kirjutamisest mitmest vaatenurgast.

Tekstivalikust rääkides on oluline muudatus ka tekstiliikide mitmekesistumine. Kui varem olid õpikus enamasti ilukirjanduslikud palad, siis nüüd on igasse suurde peatükki lisatud mitu muud tekstiliiki, näiteks retsept, mitmed aimekirjanduse näited, ajakirjanduse ning veebiteksid. On väga oluline tutvustada juba I ja II kooliastme õpilastele kirevat tekstimaailma, millega lapsed paratamatult iga päev kokku puutuvad. Arvame, et lisaks heale grammatikatundmisele peame õpilasi üha enam õpetama mõistma ning ise looma eri laadi ja eri eesmärgiga tekste. Kindlasti peaks juba algklassidest peale tunnis üheskoos mõtlema ja arutlema selle üle, kuidas sobib keelt erinevates olukordades kasutada. Kõiki

neid põhimõtteid toetabki uus „Sinaspõprus keelega“ senisest enam.

Tähtis muudatus on õpikus ka see, et keeleteemad ei paikne enam eraldi lehekülgedel, vaid on jaotatud loogiliselt ning sujuvalt tekstide vahele. Keeleteemade juures on küll spetsiaalne märgistus, mis aitab õpilasel seda vajadusel kergesti leida, kuid varasemaga võrreldes oleme keeleteemasid tekstidega oluliselt rohkem integreerinud. Niisugune lahendus on uuele õppekavale kindlasti palju lähedasem.

Õpikusse on lisatud rohkesti viiteid töövihiku harjutustele. Töövihikus omakorda on viidatud õpiku tekstidele, see aitab järke hoida.

Head kolleegid! Soovime teile ilusat uut kooliaastat, palju särasilmseid õpilasi ning huvitavaid eesti keele tunde! Oleme teile südamest tänulikud nii koolitustel saadud positiivse tagasiside kui ka asjalike ning huvitavate ettepanekute eest.

REET BOBÕLSKI,
HELIN PUKSAND,
autorid

MÄNGU KAUDU LOOVA LUGEMISENI

Robert Jakobson, Juhan Liiv, Andrus Kivirähk) meie mineviku peegeldustele kirjanduses ning neljas „Poet näitab keelt“ (Hando Runnel, Contra, Paul-Eerik Rummo) keelemängulisele luulele. Iga peatükk lõpeb vahekokkuvõttega, mis annab võimaluse kontrollida õpitut oskusi ja teadmisi.

Ainekava kohaselt on oluline, et III kooliastme õpilane tunneks kirjanduse metakeelt, seega on õpikus läbivalt mitmeid sellekohaseid alapeatükke, nt „Kuidas rääkida kirjandusest?“, „Kuidas mõista tegelast?“, „Kuidas toimivad kujundid?“. Nende alapeatükide vahel võib õppeaasta käigus alati edasi-tagasi liikuda, et teadmisi metakeelest värskendada.

Õpilane räägib klassi ees rohkem
Õpikus sisalduvate tekstikatkendite ja luuletuste analüüsi raskuskese on suulisel arutelul, mida saab toetada paaris- ja grupitöödega ning nende tööde tulemuste esitamisega klassi ees. Eesmärgiks olgugi, et õpilane räägiks klassi ees rohkem, peaks kõnesid, ettekandeid ja esitaks ka loomingulisi palasid. Näiteks luuleteoste käsitlemisel (alapeatükis „Kuidas luua tekstikava?“) on oluline, et õpilane loob loetu põhjal midagi loomingulist ja isikupärast (nt muusikaliste vaheladega tekstikava või näidend luule

põhjal). Sama põhimõtte kehtib ka siis, kui õpilane teeb ettekande mõnest autorist – mitte elulugu ette vuristades, vaid lähenedes kirjanikule loetud tekstide kaudu, lisades ka enda kui isikupärase lugeja arvamuse.

Õpilane kui väljakujunev lugeja
Õpik soovib esile tõsta õpilast kui väljakujunevat lugejat, kellel on oma harjumused ja maitse. Nagu ka õpiku pealkiri viitab, on selle saavutamiseks parim viis suhtlus, arutelu. Õpetajal on siinkohal määrav roll. „Kahekõne“ kasutamine eeldab õpetajal aktiivsemat osalemist klassis toimuvates mõttevahetustes: õpetaja asetab end õpilastega n-ö samale redelipulgale. Abiks on siinjuures ka „Kahekõne“ peategelased, seitsmenda klassi õpilased Poiss ja Tüdruk, kes koomiksikangelastena arutlevad õpiku sisu üle ja on dialoogis ka õpiku esindatud kirjanikega (viimaste jutumullides olevad sõnavõtted kuuluvad neile ka realselt, olles pärit intervjuudest, arvamustartiklitest jm).

Interneti mõjud

Lisaks mõtestab õpik lahti interneti mõjud tänasele suhtlusele ja keelekasutusele. Näiteks on tänased õpilased harjunud kasutama lakoonilisi väljendusvõimalusi (emotikonid, lühendid

jm), lühikeste tekstide kiire kirjutamine on nende jaoks igapäevane. Just sellest lähtuvalt on õpikus tutvustatud tviteratuuri – uusimat kirjandusžanri, milles võib sarnaselt suhtluskanaliga Twitter kasutada maksimaalselt 140 tähemärki, et jutustada üks lugu. Nii on õpiku eesmärk luua kontakt kirjanduse ja õpilaste igapäevase keelekeskkonna vahel.

Dialoog autoriga

„Kahekõne“ on sari, mis jätkub õpikutega 8. ja 9. klassile. Sarja läbiv põhimõte on, et baasteadmisi (kirjanduse põhiligid ja põhimõisted) tuleb käsitleda läbivalt kõikide klasside õpikutes. Kirjanduse lugemist käsitletakse kui dialoogi autoriga, mis toimub teksti kaudu. Seetõttu on kultuurilooline ja biograafiline info õpikus suure osas kõrvalveergudes. Tekstide jaotus tehakse ainekavas olevate teemavaldkondade järgi: väärtused ja kõlblus, kodus ja koolis, omakultuur ja kultuuriline mitmekesisus jt. Eesti vanemal kirjandusel on õpikusarja järgi suurem osakaal 7. klassis, väliskirjandusel 8. klassis ja eesti uueal kirjandusel 9. klassis.

PRIIT KRUIUS,
autor, Vanalinna Hariduskolleeiumi kirjandusõpetaja

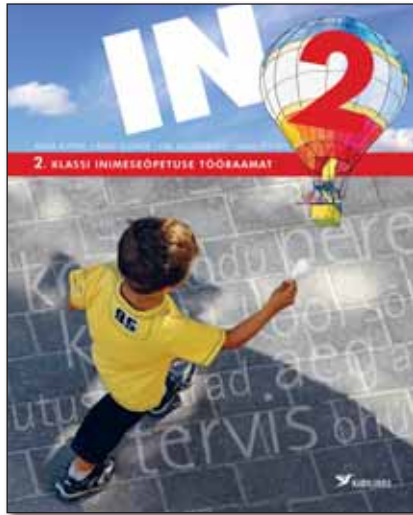
2. KLASSI INIMISEÕPETUSE UENENUD TÖÖRAAMAT „IN 2”

2010. aasta jaanuaris kinnitatud põhikooli riiklik õppekava tõi muudatusi ka inimeseõpetuse ainekavasse, mistõttu kerkis esile vajadus uuendada 2. klassi inimeseõpetuse tööraamatut. Uuendatud tööraamat ilmub uue õppeaasta alguseks.

Tööraamatu ülesehituse põhimõtted on jäänud ildjoones samaks kui 2001. aastal ilmunud sarjas „Mina ja maailm”. Kõll on põhimõtteliselt uuenenud kujundus, mida ilmestavad kunstnik Natalja Litvinova joonistatud illustatsioonid.

I kooliastme inimeseõpetus annab ülevaate nii inimese- kui ka ühiskonnaõpetuse algõppest. Käsitletakse teemasid „Mina”, „Mina ja tervis”, „Mina ja minu pere”, „Mina: aeg ja asjad”, „Mina ja kodumaa”. Teemade järjestus tööraamatus püüab arvestada aastaaegu, riiklikke tähtpäevi ja kalendripühi.

2. klassi tööraamatu koostamisel on olnud põhimõtteks, et ainekäsit-

lus oleks õpilasele võimalikult elulähedane ning seetõttu on teemad ja alateemad sõnastatud õpilaste igapäevaelu, nende huve ning toiminguid arvestavalt. Inimeseõpetuse õppesisuga on lõimitud ka mitmed

õppekava läbivad teemad, nagu ohutus, tervis, ametid ning keskkond.

Tööraamatu koostamise metoodiliseks lähtekohaks on olnud aktiivne õppimine: mitmekesiste ülesannete kaudu suunatakse õpilasi tegema valikuid, uurima, arutlema, töötama üksi ja rühmas ning osalema rollimängudes. Ülesannetes kasutatakse tabeleid, mõistekaarte, diagramme jms. Individuaalseteks ülesanneteks on ristsõnad, joonistamine ja värvimine.

Õpitu kordamiseks, enese- ja väärtushinnangute kujundamiseks ning ka teadmiste kontrolliks mõeldud ülesanded on koondatud pealkirja „Tea ja oskan” alla. Õpetuse diferentseerimiseks või teemade süvendavaks käsitlemiseks pakub õppematerjal lisaülesandeid, mis on toodud tööraamatu lõpus.

Autoritele on tööraamatu valmimisel olnud suureks toeks toimetaja Kärt Jänes-Kapp ning retsensendid:

inimeseõpetuse ainekava tööühma liikmed Erle Põiklik ja Tartu erakooli klassiõpetaja Kaie Kubri.

Inimeseõpetuse õpetamiseks 2. klassis pakub abi õpetaja töökava, mille üks näidis on kättesaadav Koolibri kodulehel www.koolibri.ee. Selles näidistöökavas on ära toodud õppesisu ning kohustuslike õpitulemuste jaotus, pakutud välja õppemeetodid ning ainetevahelised või läbivate teemade lõiminguvõimalused.

Autorid loodavad, et inimeseõpetuse õppimisel-õpetamisel omandavad õpilased nii teadmisi kui ka eluks olulisi oskusi ning soovivad, et õppimine pakub rõõmu ja rahulolu nii väikestele kui ka suurtele.

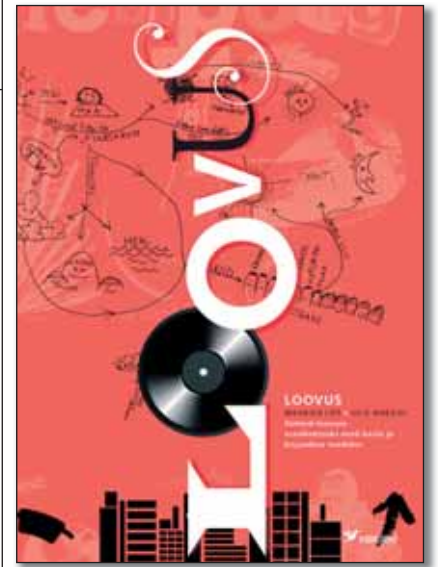
RIINA KIPPAK,
ANNE KLOREN,
ENE KULDERKNUP,
KAJA PEETRIS,
autorid

UUS!

LOOVUS. VÕTTEID LOOVUSE ARENDAMISEKS EESTI KEELE JA KIRJANDUSE TUNDES Ülle Mäekivi, Maarika Lips

Kogumik sisaldab võtteid loovuse arendamiseks 5.–12. klassi eesti keele ja kirjanduse tundides. Ülesandeid saab teha nii keele- kui ka arvutiklassis või õues, kasutatud on info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid.

Loovülesanded suunavad lapsi iseseisvalt mõtlema, kasutama õpitut uutest olukordades, leidma seoseid erinevate ainevaldkondade ja tänapäeva vahel, arendama kirjutamisoskust, väljendama tundeid ja suhtumist nii keelde, kirjandusse kui ka ümbritsevas maailmas. Kui õpilastel on tekkinud isiklik-emotsionaalne suhe õpitavaga, siis ei ole ka teoreetilised mõisted enam arusaamatud ega kauged.

UUED LAUAMÄNGUD: ÕPIME MÄNGELDES INGLISE KEELT 1

Lialdaselt on levinud ütlus, et õppimine on tõsine ja vaevanõudev töö. Liiga raske töö aga väsitab ja tihti peale kaob suure jõupingutuse puhul huvi. Päril kindlasti saab algklassides inglise keelt õppida ka nii, et kõigil on lõbus, õhkkond on sõbralik, õpilased on aktiivsed ja samal ajal on tunni kasutegur maksimaalne. Sellise võimaluse annab mängude kasutamine inglise keele tunnis ja mängude hulgas on väga oluline koht lauamängudel.

- Lauamängud toovad vaheldust tunniarstiini.
- Mängud on motiveerivad, sest kõik tahavad olla edukad ja võimalikult kiiresti oma nupuga viimasele mänguväljale jõuda.
- Ka arglikel lastel avaneb suurem võimalus rääkida ja nad muutuvad enesekindlamaks.
- Mõnuses ja sõbralikus õhkkonnas jääb sõnavara paremini ja kiiremini meelde.
- Mängud aitavad igal lapsel ennast grupitegevuses mugavamalt tunda. Paaristöö ja grupitöö on aga keeleõppe vältimatu osa.
- Mängude juurde kuulub alati nali ja naer, seetõttu on täiesti loomulik, et mängimise ajal on tunnis veidi rohkem lärmi. See on aga n-õ

õppimise larm, mis näitab, et ei ole õppimise hirmu. Stressivaba meeleolu on aga eduka õppimise alus.

- Lauamänge mängides on kogu klass korraga aktiivne ja õpetaja ei pea eelnevalt suuri ettevalmistusi tegema.
- Mängides lapsed unustavad, et nad tegelikult õpivad, õpilased hakkavad eneselegi märkamata keelekasutajateks, mitte kellegi teise poolt kirjutatud lausete kordajateks.

Lauamänge saab kasutada tunni igas faasis. Väga hästi sobivad nad tunni algusesse häälestuseks. Sama hästi saab lauamänge mängida ka tunni lõppu jäänud vabadel minutitel. Sellisel juhul on päris kindel, et kõik lahkuvad tunnist hea tujuga. Kui õpetaja soovib tunnis mõne õpilasega individuaalset tööd teha, on hea võimalus ülejäänud lapsed lauamänge mängima panna – mängude reeglid on lihtsad ja kõigile lastele arusaadavad, kogu tegevus on õpilasekeskne, õpetaja abi on tavaliselt minimaalne.

Õpiku „Step by Step 1” juurde kuuluv mängude komplektis on neli lauamängu. Iga mäng on kokkuvõtte õpiku teatud peatükkide materjalist.

- Mäng 1: õppetükid 1–14
- Mäng 2: õppetükid 15–28
- Mäng 3: õppetükid 29–47
- Mäng 4: õppetükid 48–70

Kindlasti sobivad mängud ka neile inglise keele huvilistele, kes seda õpikutesarja ei kasuta. Lauamängudega õpitakse ja kinnistatakse arvsõnade, umbmäärase ja määrava artikli, nimisõna ainsuse ja mitmuse, asesõnade (this/that, these/those, I/my, you/your jne), eessõnade ning ajavormide *the present simple* ja *the present continuous* kasutamist.

Nelja lauamänguga korratakse sõnavara ja lausemudeleid, mis võimaldavad rääkida kellaegadest, riie-dest ja kehaosadest, rahvustest, perekonnast, elukutsetest ja igapäevastest tegevustest. Ülesanded sisaldavad muu hulgas küsimustele vastamist, lünkade täitmist, lausete moodustamist, vigade parandamist, eesti keelde tõlkimist, loendamist ja sõnade tähthaaval lugemist. Mängudega saab arendada kõiki nelja osaoskust.

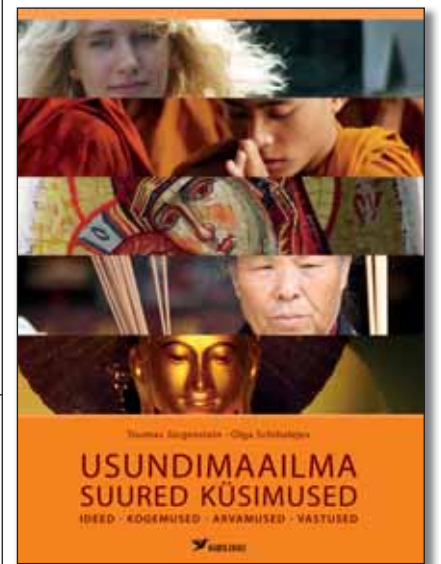
Iga mängu juurde kuulub ka leht mängureeglite ja õigete vastustega. Samas võivad õpetajad mängu alati oma õpilaste tasemele vastavalt kohandada. Ülesandeid saab muuta kas lihtsamaks või keerukamaks.

„Step by Step Starter” juurde kuuluv lauamängude komplekti „Õpime mängeldes inglise keelt” kasutamise kogemusest võime öelda, et lauamängud on väga hea vahend, et tagada algklassiõpilase tähelepanu ja aktiivsus inglise keele tunnis. Loodame, et ka teine lauamängude komplekt saab nii õpetajate kui õpilaste lemmikuks.

Lõbusat mängimist inglise keele tunnis!

KERTU LAANESOO
ja MARIS NIINE,
mängude autorid

USUNDIMAAILMA SUURED KÜSIMUSED
Toomas Jürgenstein, Olga Schihalejev

Gümnaasiumi usundiõpetuse valikaine õpiku 32 peatükki esitatud teemad keskenduvad usulistele probleemidele nii maailmas kui ka Eestis. Paljuski on tegemist kursusega, kus saab diskuteerida ja arutleda religioossete väidete ning nähtuste mõttekuse ja mõtetuse, müstilisuse ja ratsionaalsuse või siis liberaalsuse ja konservatiivsuse üle. Sageli on tegu küsimustega, mille üle on vaieldud aastasadu. Sellest hoolimata ei ole neile leitud ühesid vastuseid, küll aga on esitatud paremini või halvemini põhjendatud seisukohti.

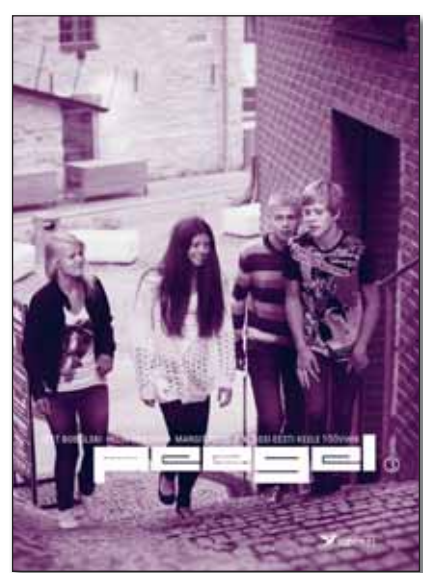
Teksti elavdamiseks ja mõtte inspireerimiseks on kasutatud hulgaliselt tsitaate eri kultuuridesse kuuluvatelt autoritelt, samuti illustatsioone nii kaasajast kui tuhandete aastate tagusest ajaloost. Kõik see võiks soovijaid juhatada põnevatesse aruteludesse religioonimaailma erinevate teemade üle.

REET BOBÕLSKI,
HELIN PUKSAND,
MARGIT ROSS,
autorid

KEEL KUI PEEGEL

Uue, ametlikult alles algavast õppeaastast rakenduva riikliku õppekava nõudeid ja sihiseadeid arvestav „Peegli” sari on oma ajast ees käinud. Nii on 7. klassi komplekt tänavu jõudnud juba parandatud kordustrükini, kasutajaid ootavad möödunud aastal valminud 8. klassi ja äsja ilmunud 9. klassi komplekt. Sarja viimane, kolmas osa võtab kokku kogu põhikooli vältel omandatud keeleteadmised ja püüab põhikooli lõpetajat tänapäeva mitmekesisest tekstimaailmas orienteeruma juhatada.

Nagu on aasta-aastalt suuremaks saanud kõikidel „Peegli” kaantel olevad koolilapsed, on kasvanud ja arenenud ka emakeeleõpetuse sisu: kogu käsitus on läinud samm-sammult tekstikesksemaks ja gramma-

tikateadmisi pakutakse ennekõike praktilisest aspektist. Kooliraamatu kaante vahel esitatu peab õpilast innustama ja motiveerima, huvi äratama ja parajal määral provotseerima, õpetama mõtlema ja elus toime tulema.

Keel peegeldab inimese mõttemaailma ja kultuuritausta. Keelega võib kõik ukseid avada, aga võib need ka oma nina ees pauguga kinni lüüa, sest – parafraaseerides eesti lastekirjandusest teada-tuntud Kingpoolt – „Keel on üks hiiglavõimas asi”.

KOOLIBRI ESINDAJAD

Tartu esindus
IVI KÜNNAPUU
Aleksandri 8
Telefon 734 3902
Avatud E–R 9.00–17.00

Pärnu esindus
RIINE LATSERUS
Rüütli 33
Telefon 443 1161
Avatud E–K 9.00–17.00

Jõhvi esindus
RITA MARITS
Kooli 7
Telefon 354 0373
Avatud E–K 9.00–17.00

Hiiu- ja Saaremaa esindus
ANNE EESMAA
Vabaduse 4a, Kärkla
463 2068
Avatud E–R 9.00–17.00

Koolibri esindustes on müügil õppekirjandus, sõnaraamatud, ainekirjandus, teatmekirjandus ja lasteraamatud.

НОВИНКИ ДЛЯ ЧЕТВЕРОКЛАССНИКОВ

К наступающему учебному году издательство подготовило новый учебник по русскому языку для 4

класса, состоящий из двух частей (авторы – Наталья Береснева и Наталья Нечунаева).

Учебник полностью соответствует новой программе обучения, вступающей в силу с сентября 2011 года. В него вошли темы, касающиеся фонетики, орфографии, лексики, синтаксиса (с этого года ученики приступают к изучению однородных членов, сложных предложений с прямой речью), морфологии (более углубленно изучается имя существительное, имя прилагательное, местоимение, глагол; впервые ребята приступают к изучению наречия). При рассмотрении тем, предназначенных для изучения авторы большое внимание уделили повторению (именно с рубрики «Повторим изученное!» начинается каж-

дая новая тема), а также работе с текстом. Тексты заданий, предлагаемые в учебнике, разнообразны, интересны и современны, в работе над ними используется функциональный подход. Есть в учебнике и задания по развитию речи, много внимания уделяется также работе с компьютером.

Предлагаемые упражнения сочетают различные виды работы, удачно дополняющие друг друга; сложная лексика разъясняется, ведется работа со словарными словами и над правильным произношением слов, даются образцы выполнения заданий, причем количество упражнений варьируется в зависимости от уровня сложности материала.

Учитывая возраст учащихся, авторы учебника включили в него

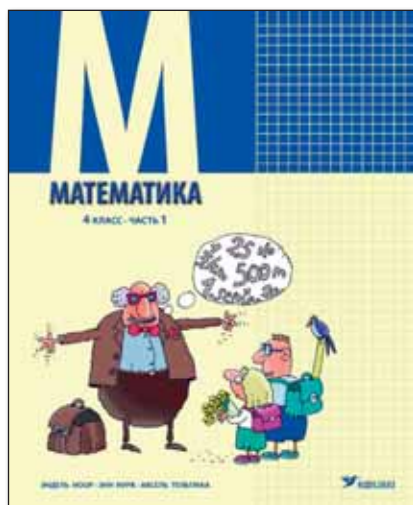
игровые задания, объединенные под рубрикой «Веселая минутка», а также «Задачи для любознательных».

К учебнику прилагаются «Орфографический словарик», «Толковый словарик к текстам упражнений», словарь «Говори правильно!» (орфоэпический словарик).

Издательство уделило большое внимание оформлению учебника. Все рубрики представлены на отдельном цветном фоне и сопровождаются иллюстрациями героев учебника. Веселые и добрые картинки Светланы Бездомниковой помогут ребятам усвоить правила русского языка и внесут разнообразие в уроки грамматики.

ЕЛЕНА СИВЕНКОВА,
редактор

МАТЕМАТИКА

Учебник для 4 класса, часть 1
Новое издание авторов Э. Ноора, Э. Нурка, А. Тельгмаа изменилось

в соответствии с новой программой обучения как по содержанию, так и внешне (2 части, формат, фотографии и т. д.). В учебнике больше внимания уделяется формированию навыков устного счета и решению текстовых задач (и головоломок). В главе «Мир геометрических фигур» не рассматриваются детально куб и прямоугольный параллелепипед, так как этот материал будет изучаться в 5 классе. Параграф о денежных единицах рассматривает евро и предлагает задачи с новыми деньгами.

Каждая тема предлагает правила «Это нужно знать!», рубрику «Так проще!», сопровождается задачами, дополнением к которым предлагается отдельным блоком в конце учебника («Задания для решения в классе и дома»).

ПРИРОДОВЕДЕНИЕ

По сравнению с предыдущим изданием в первую часть нового учебника не вошли следующие темы: Сила притяжения Земли, Горные породы и полезные ископаемые. Подход к изучаемому материалу несколько изменился – авторы постарались связать темы со знаниями и опытом, которые у ребят уже есть. Ученикам предлагается искать информацию на страницах Интернета (даны опорные слова для поиска). Практические задания включают в себя изготовление глобуса, работу с картами и атласами. Актуальным является материал на темы наводнений, ураганов, смерчей и землетрясений.

Руководство «Как подготовить презентацию в программе PowerPoint» позволит ученикам получить навык выступления пе-

ред аудиторией, который можно применить на уроках и по другим предметам. Основной материал каждой главы дан как на русском, так и на эстонском языках.

ВМЕСТЕ С ЛИТЕРАТУРНЫМИ ГЕРОЯМИ

Учебник-хрестоматия по литературе для 7 класса «Вместе с литературными героями» (автор-составитель Сергей Митюрёв) состоит из двух частей и написан с учетом требований новой Государственной программы обучения.

Программа обучения предлагает учителю, работающему в 7 классе, уделить особое внимание понятию «герой» и всему тому, что сопряжено с этим понятием (различным характеристикам героев, сравнению героев, средствам создания характера героя и т. д.). Предложенный С. Митюрёвым вариант подачи материала соответствует этому программному требованию: разделы учебника посвящены знаменитым героям эпосов, летописным героям, историческим личностям, о судьбе которых рассказывают художественные произведения, героям, имеющим своих реальных прототипов и созданным творческой волей авторов.

В I часть учебника-хрестоматии вошли следующие произведения: мифы о Геракле, отрывок из «Одиссеи» («Одиссей на острове циклопов»), отрывок из «Повести временных

лет» (смерть Олега Вещего), «Песнь о Вещем Олеге» А. С. Пушкина, «Слово о полку Игореве», фрагмент из эпоса «Калевипоэг», «Арап Петра Великого» А. С. Пушкина, «Кубок» Фр. Шиллера, история Гавроша из романа В. Гюго «Отверженные», а также главы из романа В. Каверина «Два капитана».

Работа над произведениями ведется под разными рубриками. Каждое произведение сопровождается вопросами и заданиями «Размышляем над прочитанным». Отвечая на вопросы и выполняя задания, ученику нередко приходится ставить себя на место героев изучаемых произведений, давать оценку их поступкам, предлагать свою модель поведения и свой путь решения проблем. Постоянно ведется работа над разъяснением значений неизвестных слов, ученикам также предлагается вести самостоятельную поисковую работу (в том числе, и в онлайн-словарях). Рубрика «Творческая мастер-

ская» предлагает нестандартные задания, требующие определенных творческих способностей. Рубрика «Молодому исследователю» готовит учащихся к написанию исследовательских работ в области литературоведения и лингвистики.

Учебник предлагает учащимся задания, рассчитанные на использование интернет-ресурсов, он помогает учащимся ориентироваться в интернет-пространстве, указывая конкретные адреса словарей и другой литературы, необходимой для работы. Кроме того, к учебнику предлагается электронная хрестоматия, в которую включены произведения для сравнительного анализа, а также дополнительные главы произведений, вошедших в учебник. Ученики и учителя могут ходить в электронную хрестоматию с сайта издательства «Кюлибри» (www.koolibri.ee).

СВЕТЛАНА МИНАКОВА,
рецензент